

УДК 027.021(477-25)НБУВ:021.6

Тетяна Гранчак,

д-р наук. із соц. комунікацій, зав. відділу НБУВ

Міжкультурна комунікація як напрям діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

У статті висвітлюється діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України у сфері міжкультурної комунікації. Розглядаються основні форми і види роботи щодо налагодження міжнародних культурних зв'язків. Обґрунтовується універсальний характер функціонування НБУВ як «полікультурної» інституції.

К л ю ч о в і с л о в а: НБУВ, міжкультурна комунікація, культурне співробітництво, культурний обмін.

У глобалізованому світі основні відмінності, що визначатимуть обриси нових конфліктів між людьми, наголошував С. Хантінгтон у своїй праці «Зіткнення цивілізацій та перетворення світового порядку» (The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order; 1996), носитимуть не ідеологічний чи політичний, а культурний, цивілізаційний характер. Новітні тенденції світового розвитку – динаміка відносин країн Заходу з ісламським світом, посилення міжнародної ваги Китаю та Індії, географія локальних конфліктів і зон суспільної напруги, включно із ситуацією в Україні – свідчать на користь багатьох висловлених дослідником тез. З огляду на це, підвищеної наукової уваги потребують питання, пов'язані з проблемою налагодження міжкультурної комунікації як інструменту ефективного діалогу різних країн і народів.

Спричинена стрімким розвитком комунікаційних технологій інтенсифікація міжнародних зв'язків заклала необхідне підґрунтя для виникнення у середині ХХ ст. самого поняття «міжкультурна комунікація», початок дослідження феномена якої пов'язують з іменами таких вчених, як Е. Голл, К. Клакхон, А. Кребер, Р. Портер, Д. Трагер, Л. Самовар. Теорії міжкультурної комунікації, що намагалися пояснити дане явище з різних точок зору, розробляли західні дослідники К. Бергер, С. Гантінгтон, Е. Гірш, Е. Голл, Г. Гофстеде, С. Даль [8].

Різні аспекти міжкультурної комунікації висвітлені у працях вітчизняних дослідників О. Гри-

ценка, Л. Губерського, І. Дзюби, Г. Касьянова, І. М'язової, М. Кушнарської, Л. Нагорної, М. Обушного, М. Риженко, П. Осипова, Т. Скубішевської, Б. Слющинського, Г. Козловської та інших, де розглядається предметне поле дослідження з позицій, переважно, філософського, лінгвістичного та етнополітичного підходів.

Водночас необхідно зазначити, що низка теоретичних та практичних питань стосовно впливу міжкультурної комунікації на розвиток сучасного суспільства та індивіда, специфіки здійснення міжкультурної комунікації окремими соціальними інститутами є недостатньо дослідженою. Зокрема, потребують додаткового осмислення особливості та напрями функціонування сучасної бібліотеки у процесах міжкультурної комунікації. Насамперед, у полі зору фахівців повинен перебувати досвід національних бібліотек, які, будучи специфічним інститутом державності, несуть на собі відбиток загальнодержавної стратегії у цій сфері.

Бібліотека – один з найдавніших культурних інститутів суспільства. З позицій соціокультурного підходу її аналізували такі авторитетні вчені, як Н. Бобилева, А. Вансєв, В. Фірсов, А. Чачко, А. Черняк, М. Дворкіна, Б. Володін, К. Генієва, Н. Жадько та ін. [6, с. 21].

Філософсько-соціологічні аспекти участі бібліотеки у міжкультурній комунікації досліджуються К. Генієвою [3], яка у цьому контексті розглядає моделі монологічної та плюралістичної бібліотек. Утім, проблемі функціонування в сис-

темі міжкультурної комунікації національних бібліотек, фонди яких відображають культурні, інтелектуальні надбання нації і презентують міжнародній спільноті її духовне багатство та самобутність, спеціальної наукової уваги не приділялося. Зокрема, це стосується діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ), незважаючи на накопичений установою великий досвід в цій сфері.

Метою статті є висвітлення основних підходів до здійснення міжкультурної комунікації Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського НАН України, аналіз форм і видів роботи установи з налагодження міжнародних культурних зв'язків.

У першу чергу, привертає увагу функціонування НБУВ як «полікультурної» установи, котра орієнтована не лише на кумуляцію апробованої протягом століть інформації, зафіксованої у різних видах документів, але й на формування відповідної мотивації користувачів, які з нею працюють. Отже, Бібліотека спрямовує свої зусилля не лише на формування, збереження фондів, але й на забезпечення умов для успішної соціалізації читачів. З цією метою НБУВ активізує різні засоби комунікації, організовує свою діяльність таким чином, щоб вона допомагала долати бар'єри комунікації і сприяла налагодженню взаємодії користувача з текстами, смислами, людьми.

Серед пріоритетів НБУВ як «плюралістичної» бібліотеки такі види діяльності, котрі не просто передбачають задоволення інформаційних потреб користувачів, а й створюють умови для взаємодії з ними і між ними.

Розвиток сучасної бібліотеки неможливий без професійного спілкування, без обміну досвідом на міжнародному рівні, зокрема без співпраці з такими інтернаціональними спільнотами, асоціаціями, як, наприклад, ІФЛА (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA), діяльність якої вибудовується за вертикальним і горизонтальним принципами, сприяє обміну інформаційними ресурсами між країнами.

Міжнародна співпраця бібліотек передбачає посилення їх ролі як суб'єктів міжнародного культурного обміну і взаємодії. У першу чергу, це стосується відповідного підходу до процесу бібліотечного фондоутворення. У цьому контексті ефективними інструментами є міжнародний книгообмін, поповнення фондів бібліотек іноземною літературою, що надходить з різних джерел. Окремі напря-

ми цієї діяльності НБУВ ґрунтовно проаналізовані у працях Т. Арсеєнко і Н. Малолетової¹.

Ефективна політика Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у сфері комплектування іноземною літературою у підсумку дала змогу забезпечити функціонування в НБУВ Австрійської та Іранської бібліотек, фонду юдаїки.

Австрійська бібліотека, створення якої сприяло оновленню культурно-наукової співпраці між Україною і Австрією, була заснована у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського за ініціативи Федерального міністерства європейських та закордонних справ Австрії у рамках реалізації проекту «Австрійські бібліотеки за кордоном» [1]. У листопаді 1992 р. НБУВ отримала від Австрії універсальну книжкову колекцію німецькою мовою.

Серед основних функцій Австрійської бібліотеки – збирання, зберігання, бібліотечно-бібліографічне опрацювання і введення в науковий і культурний обіг творів австрійських письменників, мовознавців, літературознавців, філософів, економістів, істориків тощо. Першочергове її завдання – забезпечення науково-дослідних установ, громадських організацій, іноземних представництв, широкого читацького загалу інформацією про історію, культуру, науку, сучасне життя Австрії.

При сприянні та фінансовій підтримці Федерального міністерства європейських та закордонних справ Австрії, Посольства Австрії в Україні, Австрійською бібліотекою постійно організовуються

¹ Арсеєнко Т. І. Міжнародний книгообмін як один з видів інформаційної діяльності бібліотеки / Т. І. Арсеєнко, Н. І. Малолетова // Бібліотека. Наука. Культура. Інформація: Наук. праці НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 281–287; Малолетова Н. І. Міжнародний книгообмін Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1918–2008: Започаткування. Становлення. Розвиток / Н. І. Малолетова, Р. Л. Красій; ред. кол. О. С. Онищенко та ін.; наук. ред. Н. В. Стрішенець; НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К., 2009. – 144 с.; Малолетова Н. Книгообмін НБУВ з бібліотеками ФРН: історичний досвід, сучасний стан та його перспективи / Н. Малолетова // Бібл. вісн. – 1999. – № 2. – С. 11–16; Малолетова Н. Книгообмін Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з бібліотеками та науковими установами Австрійської Республіки та його особливості / Н. Малолетова // Бібл. вісн. – 2003. – № 5. – С. 15–19; Малолетова Н. Німецьке науково-дослідне об'єднання у Бонні: його діяльність, структура та книгообмінні зв'язки з Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського / Н. Малолетова, Б. Якушко // Бібл. вісн. – 2006. – № 3. – С. 42–48; та ін.

українсько-австрійські наукові конференції, симпозиуми, круглі столи, науково-просвітницькі заходи, пов'язані з загальнодержавною акцією «Австрія читає» (конкурси художнього читання студентів-германістів, презентації та читання перекладів на українську мову творів австрійських авторів). На базі фонду Австрійської бібліотеки проходять практику студенти-германісти вищів Києва.

Прикладом ефективного здійснення НБУВ міжкультурної комунікації є функціонування у її складі Бібліотеки Ісламської Республіки Іран (Іранська бібліотека – Бібліотека ІРІ) [2], створеної у 2003 р. за сприяння Посольства Ісламської Республіки Іран в Україні. Так само, як і Австрійська бібліотека, вона функціонує у рамках відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків НБУВ, є його складником.

Мета створення наукової колекції Бібліотеки ІРІ – забезпечення українських іраністів, істориків, філософів, мистецтвознавців, студентів літературою з іранської проблематики, творами перських класиків та сучасних авторів мовою оригіналу. Користувачами Бібліотеки ІРІ є, насамперед, студенти, які вивчають перську мову у вишах України, викладачі, аспіранти, науковці.

Сьогодні Бібліотека ІРІ тісно співпрацює з відділами культури українських організацій за кордоном, МЗС, дипломатичними установами та культурними представництвами інших країн. Основний акцент у співпраці робиться на фахову інформаційно-бібліотечну діяльність. З січня 2010 р. до послуг користувачів бібліотеки – відкритий доступ до електронного каталогу іранського фонду як у локальній, так і в глобальній Інтернет-мережі.

Бібліотека ІРІ забезпечує необхідною інформацією науково-дослідні установи України, сприяє популяризації історії, культури, науки Ірану, а також всебічно презентує багаті фонди Іранської бібліотеки. Окрім своєї безпосередньої функції, вона виконує роль іранського культурного центру в Україні, на базі якого проводяться різні науково-культурні заходи: семінари, виставки, вечори іранської культури, круглі столи із залученням провідних науковців Ісламської Республіки Іран, олімпіади серед знавців мови фарсі, відзначаються знаменні події в житті іранського народу. Так, щорічно на свято Новрузу (Новий Рік) бібліотека збирає по кілька сот громадян Ірану, що проживають, навчаються, працюють в Україні.

На базі Бібліотеки ІРІ здійснюються дослідження в галузі історії книги, книговидання, історії бібліотечної справи Ісламської Республіки Іран,

результатами яких є відповідні наукові статті, дисертації, монографії, посібники.

Важливим компонентом системи міжкультурної комунікації НБУВ є діяльність відділу фонду юдаїки Інституту рукопису бібліотеки, спрямована на популяризацію духовно-інтелектуальних здобутків єврейського народу та забезпечення джерельної бази досліджень з юдаїки. Зібрання єврейських рукописів, друкованих видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (більше 150 тис. одиниць зберігання) містить авторські рукописи Шолом-Алейхема, унікальний архів єврейської періодики XIX–XX ст. багатьма мовами, велику колекцію видань на ідиш радянського періоду, включаючи дитячі книги, над оформленням яких працювали Марк Шагал, Ель Лисицький, Йосип Чайков та інші видатні майстри.

Зусиллями співробітників відділу фонду юдаїки організовуються тематичні книжково-ілюстративні виставки. Вони представлені, як правило, в електронному вигляді на сайті НБУВ («Іцхок-Лейбуш Перец» – виставка, присвячена єврейському письменнику, класику літератури на мові ідиш, суспільному діячеві, видавцю (<http://www.nbu.gov.ua/node/188>); електронна виставка «Бабин Яр. Біль нашої пам'яті. Документи. Свідчення. Осмислення» до 70-х роковин трагедії, перша з серії виставок, присвячених роковинам трагедії (http://www.irbis-nbu.gov.ua/fond/ir/show/show_005/foto.htm); електронна виставка «100-річчя від дня народження єврейського письменника Гершла (Григорія Ісаковича) Полянкера» (1911 р. м. Умань, Київської губ. – 1997 р. м. Київ) (http://www.irbis-nbu.gov.ua/fond/ir/show/show_004/foto.htm) та ін.).

Активізації діяльності НБУВ у сфері міжкультурної комунікації сприяло відкриття у книгозбірні Китайського залу. А все починалося з організації виставки праць учених-суспільствознавців Китайської Народної Республіки. 18 вересня 2012 р. у її відкритті взяли участь співробітники Академії суспільних наук КНР, Посольства КНР у Україні, Національної академії наук України, НБУВ.

Як зазначив у своєму виступі під час відкриття виставки заступник директора Центру документації та інформації Академії суспільних наук КНР Чжуан Цяньшен, сьогодні у контексті активізації співробітництва між урядами й громадськими організаціями двох країн Академія суспільних наук КНР заінтересована в інтенсифікації наукових зв'язків з Національною академією наук України, налагодженні ефективного обміну науковими здобутками з метою вирішення актуальних проблем, пов'язаних із глобальними суспільними трансформаціями.

Виставка стала своєрідною об'єднаною ланкою, містком, між вченими обох країн, сприяла поглибленню співробітництва між КНР і Україною. Що важливо, усі експонати виставки – наукові праці китайських учених-суспільствознавців з історії, культури, літератури, інших сфер знання були передані в дар НБУВ від Академії суспільних наук Китаю. Виставка заклала підґрунтя для відкриття в НБУВ Китайського залу. Тепер відносини між двома науковими центрами не обмежуватимуться книгообміном. Цілком реальною перспективною є також реалізація спільного видавничого проекту.

Слід наголосити на тому, що Бібліотека сприяє не лише надходженню інформації стосовно інших культур і народів у вітчизняний інформаційний простір, ознайомленню з нею користувачів, а й інтеграції вітчизняного інформаційного ресурсу у світовий інформаційний простір.

Зокрема НБУВ є учасником масштабного проекту з організації Світової цифрової бібліотеки (СЦБ) (англ. World Digital Library) – міжнародної цифрової бібліотеки, яка створена за підтримки ЮНЕСКО та Бібліотеки Конгресу США з метою сприяння міжнародному та міжкультурному взаєморозумінню, вільного та безперешкодного представлення через Інтернет у багатомовному форматі найкращих зразків культурної спадщини різних країн світу, створення ресурсів для науковців, освітян та широких верств населення, розвитку співпраці між інституціями – партнерами проекту.

На сьогодні в СЦБ з фондів НБУВ представлені Євангеліє-апракос (Оршанське Євангеліє) XIII ст., створене 1411 р., Київське Євангеліє, один з п'яти примірників першого видання «Енеїди» І. Котляревського 1798 р., перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка 1840 р., яке є найбільш рідкісним серед багатьох його видань і тиражів.

Сприяти розвитку міжкультурної комунікації покликані також міжнародні конференції, наради, «круглі столи» тощо, які постійно проводяться Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського для обміну ідеями стосовно сучасної діяльності бібліотек. Серед пріоритетних тем обговорення на цих форумах – питання створення колекцій, збереження, оцифрування фондів, управління бібліотекою та ін. У цьому контексті помітною подією стало відвідання у червні 2012 р. представницькою делегацією бібліотекарів Білорусі на чолі з директором Фундаментальної бібліотеки Білоруського державного університету П. М. Лапо НБУВ. Під час обміну думками особлива увага приділялася перспективам розвитку проекту НБУВ

«Наукова періодика України» на технологічній платформі з розширеними функціональними можливостями Open Journal Systems. Зокрема констатувалося, що Open Journal Systems може слугувати базою для створення «пан-слов'янської науково-інформаційної магістралі». Учасники делегації виявили інтерес до обговорення перспектив її формування.

На подолання існуючих стереотипів стосовно уявлень про культуру, спосіб життя різних народів спрямовані спільні культурно-просвітницькі заходи, що організовуються і проводяться на базі НБУВ. У першу чергу, йдеться про виставкову діяльність, організацію культурологічних форумів, зустрічей, вечорів, а також участь у спільних міжнародних та загальнокультурних проектах.

Насамперед, тут варто відзначити візит до НБУВ у рамках Днів Відня у Києві 8 листопада 2012 р. австрійської делегації на чолі з мером Відня п. Міхаелем Хойплем, яка взяла участь в урочистому відкритті книжково-інформаційної виставки «Відень – перлина Європи», виставки унікальних карт і нотних видань (із фондів НБУВ); виставки видань австрійської літератури та кінематографа (92 DVD-диски та 196 книг), які мер Відня подарував НБУВ з нагоди 20-річчя Австрійської бібліотеки. Почесні гості відвідали зал Австрійської бібліотеки НБУВ, ознайомилися з виставкою картин Олександра Шеремета, заслуженого діяча мистецтв України, професора НАОМА, члена НСХУ. Австрійська делегація отримала в дар 200 примірників книг від Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, зокрема, твори класиків вітчизняної літератури, історичні та довідкові видання про Україну.

Ефективною формою міжкультурного діалогу є міжнародні наукові конференції, які організовуються на базі національних бібліотек. Для Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського такі форми діяльності стали усталеною традицією². Вони, як правило, супроводжуються презентаціями книжково-інформаційних виставок, що розкривають фонди НБУВ. Відвідувачі мають змогу ознайомитися з монографіями, унікальними рукописами та стародрука-

² Міжнародна наукова конференція «Українсько-сербські історико-культурні взаємозв'язки» (2005 р.), науково-просвітницький захід, присвячений Національному дню Румунії (2006 р.), міжнародна наукова конференція «Україна – Узбекистан : паралелі історичного шляху та магістралі співробітництва в XXI столітті» (2007 р.), наукова конференція «Україна – Туреччина: історія культурних зв'язків і співробітництво на сучасному етапі» (2007 р.), міжнародна наукова конференція «Україна – Греція: зрізи епох» (2008 р.) та ін.

ми, науковими збірниками, художньою та публіцистичною літературою, журналами в яких відбито багатоміжкові історичні зв'язки, спільні та особливі риси культур різних народів. У таких заходах беруть участь народні депутати України; представники посольств в Україні; провідні вчені, відомі письменники, громадські діячі України та зарубіжжя.

Під час конференцій обговорюються комунікаційні процеси між країнами у політичній, дипломатичній, економічній та діловій галузях; питання створення і функціонування культурних центрів; історія і перспективи двосторонніх літературних, наукових та освітніх зв'язків; життя іноземців в Україні та українців за рубежем; як представлена Україна в дослідженнях зарубіжних учених, а зарубіжні країни і народи у розвідках українських учених та ін.

2012 р. помітною подією в НБУВ стала організація за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні лекції «Карикатура в американській пресі» та виставки американської політичної карикатури.

Завжди очікуваною подією для вітчизняної та зарубіжної наукової спільноти є заходи НБУВ, присвячені Дню слов'янської писемності і культури, які проводяться у Бібліотеці у травні кожного року.

На розвиток міжкультурної комунікації значною мірою орієнтована науково-дослідна та видавнича діяльність Бібліотеки. Так, активізації міжнародного професійного діалогу через подолання термінологічних бар'єрів, залученню вітчизняною наукою актуальних зарубіжних здобутків у галузі бібліотекознавства, розкриттю міжкультурних впливів у сфері розвитку бібліотечної справи сприяють монографічне дослідження провідного наукового співробітника відділу комплектування Центру формування бібліотечно-інформаційних ресурсів НБУВ Н. Стрішенець «Сучасна американська бібліотечно-інформаційна терміносистема», присвячене особливостям трансформації бібліотечно-інформаційної терміносистеми США в контексті розвитку поняттєвого апарату бібліотечно-інформаційної галузі, та «Англо-український словник-довідник інформаційної термінології»³. 2005 р. силами фахівців Національної бібліотеки Ук-

раїни імені В. І. Вернадського було підготовлено і видано посібник «Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях. 1837–2004» [9], присвячений темі міжлітературних зв'язків; у 2007 р. – бібліографічний покажчик «Китай. Корея. Японія» [7]; 2010 р. – покажчик літератури «Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870–2008» (Київ; Львів, 2010) [10]. Остання праця, що побачила світ завдяки зусиллям Т. Добко, Н. Дацьковій, М. Чиж (НБУВ), Я. Кравця (Львівський національний університет імені Івана Франка), є першою спробою в українській і бельгійській бібліографіях комплексно представити багаторічні українсько-бельгійські літературні зв'язки, які є важливою складовою тісних відносин між нашими країнами і народами в економічній, культурній, гуманітарній сферах.

Покажчик був підготовлений на виконання Плану заходів з реалізації домовленостей, досягнутих під час візиту в Україну Міністра закордонних справ Королівства Бельгія Карела де Гухта у червні 2005 р. Робота тривала понад три роки і, безсумнівно, стане необхідним джерелом для кожного дослідника, науковця, видавця або читача, зацікавленого міжнародним контекстом української літератури, зокрема її контактами з бельгійською літературою.

У виданні наводяться бібліографічні відомості про книги, матеріали наукових конференцій, статті з журналів, збірників, енциклопедій, довідників, газет з 1870-го по 2008 р. Матеріал згруповано у два розділи: «Бельгійська література в Україні» та «Українська література в Бельгії». Кожний розділ складається з підрозділів: «Літературно-критичні праці», «Твори окремих авторів та література про них» і «Народна творчість».

Як відзначив Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Бельгії в Україні Марк Вінк, «цей бібліографічний покажчик із понад 1200 позиціями... містить не лише роботи українських дослідників, присвячені творам бельгійських авторів, переклади чи згадки про монографії, але й бібліографічні описи дисертацій та різноманітних статей, опубліковані в журналах та інших виданнях французькою або нідерландською мовами» [5, с. 72].

Проблемам розвитку глобальних інформаційних обмінів на базі структуризації міжнародних бібліотечних систем та інших великих центрів концентрації інформаційних ресурсів, включення в цей процес вітчизняних бібліотек, присвячене, підготовлене і видане 2011 року науковцями НБУВ, монографічне дослідження «Інтеграція України у світове співтовариство в контексті роз-

³ *Стрішенець Н. В.* Сучасна американська бібліотечно-інформаційна терміносистема: бібліотекознавчий аспект : монографія / Н. В. Стрішенець ; Національна академія наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – К., 2011. – 502 с. ; *Стрішенець Н. В.* Англо-український словник-довідник інформаційної термінології : наукове видання / Н. В. Стрішенець ; Національна академія наук України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – К., 2004. – 330 с.

виту бібліотечних інформаційних технологій» [4].

Крім того, Бібліотека як базова організація міжнародної Ради наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів МААН з 2000 р. опікується виданням збірника наукових праць «Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку», присвяченого питанням удосконалення інформаційного забезпечення наукових досліджень як головного завдання академічних бібліотек.

Результатом спільної науково-видавничої діяльності НБУВ (як співзасновника) і Українського комітету славистів щодо оприлюднення наукових результатів у галузі славистики, історії і культури слов'янських народів, їхніх взаємозв'язків зі світовою спільнотою, інформаційного забезпечення розвитку цих напрямів досліджень є видання з 2006-го міждисциплінарного збірника наукових праць «Слов'янські обрії».

Реалізація видавничого проекту «Українсько-македонський науковий збірник» стала практичним кроком у розвитку, започаткованого 2004 року на базі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського українсько-македонського науково-культурного співробітництва. Саме тоді в рамках проведення Днів науки Республіки Македонія в Україні в НБУВ відбулися презентація наукових досягнень Македонської академії наук і мистецтв (МАНМ) та книжково-інформаційна виставка «Республіка Македонія: історія, наука, культура, освіта», в експозиції якої було широко представлено літературу з фондів Національної і університетської бібліотеки «Св. Климент Охридски» (Националната и университетска библиотека (НУБ) «Св. Климент Охридски») Республіки Македонія та Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з історії Македонії, її культури, науки, освіти. Були презентовані комп'ютерна лексикографічна система українсько-македонського і македонсько-українського словника, українсько-македонського і македонсько-українського розмовника; компакт-диск про Національну і університетську бібліотеку «Св. Климент Охридски». Крім того сторони підписали Договір про співробітництво між Національною і університетською бібліотекою «Св. Климент Охридски» і Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського та ухвалили рішення про організацію спільного наукового видання.

Сьогодні в «Українсько-македонському науковому збірнику» висвітлюються теоретичні, практичні питання історико-культурних зв'язків України і Республіки Македонія, результати дослідження у

галузі україністики і македоністики, проблеми філософії, соціології, права, історії, мовознавства, літературознавства, книгознавства тощо [11].

Отже, міжкультурна комунікація НБУВ вирізняється комплексним універсальним характером, різновекторністю, підготовкою різноформатних інформаційних продуктів і послуг. Вона вимагає збалансованого поєднання кумулятивної, комунікаційної, інформаційної та культурно-освітньої функцій; охоплення широкого тематичного кола проблем, з яких готуються інформаційно-аналітичні та наукові матеріали, різні бібліотечно-інформаційні послуги та заходи; використання традиційних та електронних форм інформаційно-комунікаційної взаємодії для формування бібліотечного фонду і забезпечення його доступності для користувачів; підготовки й видання науково-монографічної літератури, періодичних та довідково-бібліографічних видань відповідної проблематики; організації зустрічей, круглих столів, наукових конференцій, виставкової діяльності; сприяння інтеграції вітчизняного інформаційного ресурсу у світовий інформаційний простір.

Список використаних джерел

1. Австрійська бібліотека [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/node/238>. – Назва з екрана.
2. Бібліотека Ісламської Республіки Іран [Електронний ресурс] // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/node/422>. – Назва з екрана.
3. *Гениева Е. Ю.* Библиотека как центр межкультурной коммуникации. – М. : РОССПЭН, 2008. – 208 с.
4. *Горовий В. М.* Інтеграція України у світове співтовариство в контексті розвитку бібліотечних інформаційних технологій / [О. С. Онищенко, В. І. Попик, В. М. Горовий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2011. – 224 с.
5. *Грб С.* Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870 – 2008. Бібліографічний покажчик // Вісник НТШ. – 2010. – Вип. 44. – С. 72–73.
6. *Гранчак Т.* Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – № 5. – С. 20–26.
7. Китай. Корея. Японія : бібліогр. покажч / упоряд. : Т. В. Добко, І. П. Бондаренко, Д. В. Близнюк та ін. ; гол. ред. І. П. Бондаренко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., – 2007. – 380 с.
8. *М'язова І. Ю.* Міжкультурна комунікація : зміст, сутність та особливості прояву (соціально-філософський аналіз) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / І. Ю. М'язова. – К.,

2008. – 18 с. – Режим доступу : http://librar.org.ua/sections_load.php?s=sociology_demography&id=180. – Назва з екрана.

9. Сербські фольклор і література в українських перекладах та дослідженнях. 1837–2004 : матеріали до бібліографії / НАН України, Нац. біб-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. Д. Айдачич [та ін.] ; голова редкол. О. С. Онищенко. – К., 2005. – 265 с.

10. Українсько-бельгійські літературні зв'язки. 1870–2008 : бібліогр. покажч. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка; уклад. : Т. Добко, Я. Кравець, Н. Дацькова, М. Чиж ; редкол.: О. Онищенко, Т. Арсеєнко, В. Горвий [та ін.]. – Київ ; Львів, 2010. – 244 с. Покажч.: с. 221–241.

11. Україно-македонський науковий збірник. – К., 2005–2013. – Вип. 1–6.

Стаття надійшла до редакції 5.08.2014

UDC 027.021(477-25)НБУВ:021.6

Tetiana Hranchak,

Ph. D., head of department of the Vernadskyi National Library of Ukraine

INTERCULTURAL COMMUNICATION AS AN AREA OF ACTIVITY OF THE VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE

The article is devoted to coverage the activities of the Vernadsky National Library of Ukraine of National Academy of Sciences of Ukraine in the field of intercultural communication, reviewing the major forms and types of work carried out by the institution towards establishing international cultural relations. It's grounded the universal character of the Vernadskyi National Library's functioning as a «multicultural» library.

К е у о р д с: intercultural communication, the Vernadskyi National Library of Ukraine, cultural cooperation, cultural exchange.

УДК 027.021(477-25)НБУВ:021.6

Татьяна Гранчак,

д-р наук по соц. коммуникациям, зав. отделом Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ БИБЛИОТЕКИ УКРАИНЫ ИМЕНИ В. И. ВЕРНАДСКОГО

В статье освещается деятельность Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского НАН Украины в сфере межкультурной коммуникации, рассматриваются основные формы и виды работы по налаживанию международных культурных связей. Обосновывается универсальный характер функционирования НБУВ как «поликультурной» библиотеки.

К л ю ч е в ы е с л о в а: НБУВ, межкультурная коммуникация, культурное сотрудничество, культурный обмен.